

„... A HARAMIÁK EMBEREK...” PEDOFÍLIÁRÓL INDULATOK NÉLKÜL

„Zavaros időkben”, amikor a társadalmi feszültségek nem tudnak szervezett nyilvános vagy politikai kifejeződést ölteni, az elégedetlenség könnyű célpontot keres.¹

*I don't need no arms around me And I don't need no drugs to calm me I have seen the writing on the wall Don't think I need anything at all.*²

„Tudom, ha látom” („*I know it when I see it*”) mondta Potter Stewart bíró 1964-ben a *Jacobellis kontra Ohio* ügyben, amikor az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának abban a kérdésben kellett döntenie, hogy Ohio állam az amerikai alkotmány első módosítását figyelembe véve betilthatja-e Louis Malle a *Szeretők* című filmjét (eredeti címén *Les Amants*, angolul: *The Lovers*), amit az állam obszcénnek ítélt. Stewart bíró érvelése azt kívánta alátámasztani, hogy bár képtelen arra, hogy értelmes és kielégítő meghatározását adja az obszcenitás fogalmának, a személyes észlelése és élménye alapján egyértelműen meg tudja mondani, hogy a szóban forgó tartalom nem obszcén, és ezért a szólásszabadság elve által a cenzúráról védett kategóriába tartozik.³ Az elhíresült véleményben megjelenő bizonytalanság, megítélési, meghatározási nehézség nem ismeretlen a szexualitás normalitásának fogalmi megragadására tett kísérletek terén általában. Vajon van-e normalitása a szexualitásnak? Eldönthető-e objektív módon és általános érvénnyel, hogy a szexualitás arénájában megjelenő magatartások közül melyik elfogadható és melyik nem; hogy mi az, ami normális, és mi, ami deviáns; és ha igen, ki és milyen alapon döntheti el ezt?

A gyerekek szexuális bántalmazásának megítélése a 21. század nyugati világában mentes ezektől a kétségektől. Az ilyen cselekmény a konszenzuálisnak tekinthető közmegítélés szerint a legsúlyosabb bűnök közé tartozik morális értelemben és - ezzel összefüggésben - büntetőjogi szankcionálását és társadalmi következményeit tekintve egyaránt. A gyerekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmény kiemelkedő hírértékű, gyakori médiatéma, amely – a gyerekeinket fenyegető veszélyek miatt érzett, mély aggodalmaink mobilizálása okán – szorongást, félelmet és szélsőséges indulatokat vált ki a médiafogyasztókban. Az elkövetők megítélé-

se egységes és független a társadalmi hierarchiában elfoglalt pozíciótól; olyannyira, hogy a gyereket moleztálókat még a bűnözői szubkultúra is mélyen megveti.⁴ Az ilyen bűncselekmények miatt elítéltek a börtönhierarchia alján helyezkednek el, és nem ritkán éri őket bántalmazás a többi elítélt részéről a büntetés-végrehajtási intézményekben.⁵

A gyerekek szexuális bántalmazását („child sexual abuse”) az 1980-as évek közepén „fedezte fel” a modern média Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban.⁶ Az első beszámolókat a figyelem gyors és drámai növekedése követte, a fokozódó médiaérdeklődés hátterében pedig ott leselkedett egy állandó, bár gyakorta homályos alak, a „pedofil” figurája.⁷ A növekvő érdeklődés és médiamegjelenítés hamarosan a Stanley Cohen által leírt morális pánik⁸ és lincshang-

ulat megjelenéséhez vezetett, vagyis a „pedofília” „*az adott társadalom idealizált rendjét [...] fenyegető veszélyként tudatosul(t) a társadalom tagjaiban*”.⁹ A terminus és a köré épülő narratíva a nyugati kultúrában jelentős ideológiai és intellektuális terhek hordozójává vált. A politikusok, a média és a közvélemény figyelmét egyaránt megragadó pedofília egyre fokozódó problémaként fogalmazódott meg,¹⁰ és az 1990-es évekre a pedofil „vitathatatlanul úgy emelkedett ki valamennyi »ragadozó idegen« közül, mint a legfélelmetesebb és legelvetemültebb”.¹¹

A pedofil, akit a robbanásszerű médiafigyelem „gonosz”-ként, „szörny”-ként, „vadállat”-ként és „ördög”-ként demonizált,¹² Silverman és Wilson szerint – a terroristával együtt – korunk „mumus”-a.¹³ A fókuszálódó figyelem és érzelmi reakciók nyomán számos közpolitikai és egyre szigorodó jogi intézkedés született: a gyermekek elleni szexuális bűncselekményekkel kapcsolatos jog formálódása a büntetőjogi vagy a punitív populizmus zászlóshajójává vált.¹⁴ Az angolszász iro-

VAJON VAN-E NORMALITÁSA
A SZEXUALITÁSNAK? ELDÖNTHETŐ-E OBJEKTÍV MÓDON ÉS
ÁLTALÁNOS ÉRVÉNNYEL, HOGY A SZEXUALITÁS ARÉ-
NÁJÁBAN MEGJELENŐ MAGATARTÁSOK KÖZÜL MELYIK EL-
FOGADHATÓ ÉS MELYIK NEM; HOGY MI AZ, AMI NORMÁLIS,
ÉS MI, AMI DEVIÁNS; ÉS HA IGEN, KI ÉS MILYEN ALAPON
DÖNTHETI EL EZT?

dalomban megjelenő nézetek szerint a szexuális bűncselekményekre vonatkozó jogalkotás – a „büntetőpolitika motorjaként” – magában foglalja a punitív irányzat valamennyi lényeges jellemvonását, és a punitív fordulat egyfajta erősítőjeként, intenzifikálójaként működik a büntetőpolitika más területein is.¹⁵

A fenti trendbe jól illeszkedik a hazai helyzet is. Magyar kriminológusok már negyedszázaddal ezelőtt jelezték a gyerekek veszélyeztetettségének fokozódását. Sárkány István az erőszakos bűnözésről Bakóczi Antallal közösen írt nagymonográfiájában megállapította, hogy az 1980-as évtizedtől Magyarországon növekszik a gyermekek családon kívüliek részéről történő veszélyeztetése, és szaporodnak a gyerekek sérelmére elkövetett pedofil bűncselekmények.¹⁶ Napjainkban a kormány „pedofil elkövetőkkel” kapcsolatos szilárd álláspontját maga a miniszterelnök fogalmazta meg.¹⁷ Egyértelműen tükrözi ezt az álláspontot egy ellenzéki képviselő kérdésére adott miniszterhelyettesi válasz is: „minden bűncselekmény, különösen a kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmény ellen a leghatározottabban fel kell lépni, a pedofília tekintetében pedig nincs kegyelem: minden pedofilt, minden pedofil bűnelkövetőt, amennyiben bűnösségük bebizonyosodik, a törvény vasszigorával el kell ítélni”.¹⁸ Ez a vasszigor pedig nem csupán politikai deklaráció, határozottan megnyilvánul a jogalkotási tevékenységben is.¹⁹ A *couleur locale* az amúgy globálisan érvényesülő trendben az, hogy a szakpolitikát beszippantja a közpolitika, így a „pedofília” értékelése, megítélése, kezelése általános, napi politikai keretbe kerül. A szakpolitika pártpolitikává válása azzal a veszéllyel jár, hogy a szakmai megfontolás helyébe egyfajta morális megközelítés lép, és a problémák, kezelési elképzelések nem a tárgy inherens jellemzői, sajátosságai mentén, hanem – egy poláris demonizáció hálójába kerülve – a Jó és Rossz valamiféle küzdelmeként tematizálódnak.²⁰

Az emberi életben a szexualitás az egyik legfontosabb, leginkább előtérbe helyezett örömforrás, amelynek célja, funkciója már nem csupán az utód-nemzés, hanem a párkötődés erősítése és a stresszoldás is. A humán szexuális együttlét azonban – talán már a négy fal között is, de onnan kikerülve mindenképp – társadalmi kontextusba kerül, társadalmi

aktussá válik. Annak meghatározása, hogy melyik szexuális viselkedés „erkölcsös” és melyik tilalmazott, a társadalmi magatartásszabályozás talán leginkább idő- és kultúrafüggő területe.²¹ Egy szexuális viselkedés normalitása vagy „nem normális”-nak minősítése, a szexuális deviancia körének meghatározása

koronként és társadalmanként változó; mindig az adott társadalom uralkodó kultúrája dönti el, hogy a szexuális magatartások közül mit tekint normálisnak és mit deviánsnak.²² West szerint a *feleség és férj közötti, gyermek-nemzést célzó, misszionárius pózban* (szemtől szembe) *megvalósuló* együttlétet leszámítva a szexuális megnyilvánulás szinte valamennyi formája valamikor a kánonjogba ütköző cselekmény volt, és bűnnek minősült a katolikus egyház szemében.²³ Az emberi történelem során lényegesen változott a morális és a jogi megítélése számos szexuális magatartásnak, így egyebek között a házasság előtti és a házasságon kívül létesített szexuális kapcsolatnak, a „házasságtörés”-nek, a homoszexualitásnak, a heteroszexuális magatartások bizonyos formáinak, a prostitúciónak és az ahhoz kapcsolódó magatartásoknak, a pornográfiának, de a gyerekekkel létesített szexuális kapcsolatnak is.

A gyerekekkel szexuális kapcsolatot létesítő felnőtt személyt a média, a közbeszéd, a politikai szóhasználat – de gyakran a szakmai diskurzus is – egy ségésítve pedofilnak nevezi, ami pontatlan és félrevezető. A probléma nem csak terminológiai: vannak ugyanis pedofil hajlammal élő emberek, akik soha nem molesztálnak egyetlen gyereket sem, és még többen olyanok, akik ugyan klinikai értelemben nem minősülnek pedofilnak, mégis szexuálisan bántalmaznak egy vagy több gyermeket. A pedofília *pszichiátriai és nem jogi kategória*; a büntetőjog, bár szankcionálja a gyerekekkel folytatott szexuális cselekményeket, nem használja ezt a megnevezést. A görög eredetű szó²⁴ a pszichiátria klinikai gyakorlatában jelenik meg diagnosztikai kategóriaként, a parafiliák, illetve a parafiliás zavarok körében.²⁵ A pedofília (pontosabban a *paedophilia erotica*) kifejezést egy bécsi pszichiáter, Richard von Krafft-Ebing alkotta meg az 1886-ban kiadott *Psychopathia sexualis* című művében.²⁶ Pedofília alatt e szerint a *kizárólag* vagy *elsősorban* a serdületlen vagy a pubertás kezdetén lévő

gyermekek iránt állandósult szexuális érdeklődést értjük.

A mai pszichiátriai betegségtanban a pedofília a szexuális élet deviáns megnyilvánulásainak – az ún. parafiláknak – tekintett szexuális magatartások egyike, amely a *pubertáskor előtti gyermekek iránt érzett tartós és intenzív szexuális vonzalomban* nyilvánul meg. Seto becslése szerint a zavar előfordulási gyakorisága az *átlagpopulációban 1% körül van*.²⁷

Az Amerikai Pszichiátria Társaság által jegyzett, a pszichiátriában ma általánosan használt Mentális Rendellenességek Diagnosztikai és Statisztikai Kézikönyve (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, DSM) 2013 óta alkalmazott változata, a DSM-V szerint a pedofiliás zavar diagnosztikai kritériumai az alábbiak:²⁸

A. Legalább 6 hónapon át viszatérő, intenzív szexuális izgalmat kiváltó fantáziák, szexuális késztetések vagy viselkedés pubertás előtt álló (általában 13 éves vagy annál fiatalabb) gyermekkel vagy gyermekekkel való szexuális tevékenységgel kapcsolatban.

B. A személy e szexuális késztetéseit kiélte, vagy a szexuális késztetések vagy fantáziák jelentős szenvedést vagy interperszonális nehézséget okoznak.

C. A személy legalább 16 éves, és legalább 5 évvel idősebb az A kritériumban szereplő gyermeknél vagy gyermekeknél.

A betegségek nemzetközi osztályozására szolgáló kódrendszer, a Betegségek Nemzetközi Osztályozása-10 (BNO-10)²⁹ szerint a „szexuális preferencia rendellenességei” (F65) között, F65.4 kód alatt szereplő pedofília a *(korai) pubertásban lévő gyermekek iránt érzett tartós vagy uralkodó szexuális érdeklődés, amennyiben a személy legalább 16 éves, és legalább 5 évvel idősebb, mint az érintett gyermek*. Ez egy széles értelmű, a köznapai fogalomhasználathoz közel eső meghatározás, amely csupán az adott korosztály iránti szexuális vonzódást fogalmazza meg, illetve életkori kritériumokat rendel a diagnosztizáláshoz.³⁰

A pedofília fogalom tartalmi meghatározásának „territoriális” kérdése egy régi dilemmához vagy vitához, az „Örült vagy Gonosz” („Mad or Bad”) konceptuális megkülönböztetéshez, szembeállításához kapcsolódik.³¹ A kérdés az, hogy a megrázó tettek elkövetője morális terminusokkal (aljas, romlott, sántán, elvetemült, könyörtelen, alantas, perverz, gyalázatos, alávaló stb.) jellemezhető „Rossz” („Gonosz”) – és mint ilyen, morális és/vagy jogi minősítéssel illetendő és szankciókkal sújtandó – vagy beteg ember („Örült”), akinek tette a mentális állapota, „betegsé-

ge” megnyilvánulása, tünete, és ekként értékelendő. A gyermek sérelmére szexuális cselekményt elkövetők megítélésében sajátos és egyidejű kettősség tapasztalható: egy csoportjukat a pszichiátria medikalizálja, osztályozási rendszerében szerepeltetve mentális betegek tekinti, ugyanakkor tettüket az *ultima ratioként* működő büntetőjog is relevánsnak tartja: kriminális cselekményként értékeli és szankcionálja.

A *pszichiátriai* diagnózis létjogosultságát tekintve akadnak fenntartások. Vannak szakemberek, akik nem tekintik elfogadhatónak az emberi szexualitás medikalizációját – azt a folyamatot, amelynek során

az emberi viszonyok, problémák, társadalmi jelenségek (jelen esetben a szexualitás) az orvostudomány területére és fennhatósága alá kerül. Moser és Kleinplatz szerint például nem kell/nem lehet (elme)betegnek nevezni valakit csupán azért, mert a nemi érdeklődése szokatlan, atipikus, tár-

sadalmilag tiltott, vagy vallási szabályokba ütköző. Ráadásul a pszichiátria nem rendelkezik alapnormával, modellel arról, hogy mi is tekintendő szexuálisan normálisnak és egészségesnek, amivel összehasonlítva a gyerekekhez vagy a szadomazochizmushoz vonzódók abnormálisaknak tekintendők. A szerzők következtetése szerint a parafilások helyzete ahhoz hasonló, amilyen a homoszexuálisoké volt a korai 70-es években, és úgy ítélik meg, hogy a parafiláról szóló fejezetet ki kellene hagyni a kézikönyvből. Ugyanakkor hangsúlyozzák, hogy a javaslatuk a pedofiliát is magában foglaló parafilía kategória eltávolítására a DSM-ből nem jelenti azt, hogy a gyerekekkel folytatott szexuális tevékenység ne lenne bűncselekménynek tekintendő.³²

Ami a *jogi* kezelés, szankcionálás szükségességét illeti, a kortárs jogalkotás keretében sehol nem merül fel, hogy a gyerekek különleges és fokozott védelmét felszámolja (sőt, a tendencia éppen ezzel ellentétes). A szankcionálás egyik indoka a gyerekekkel létesített szexuális kapcsolatot övező mély felháborodás, az általános és súlyos társadalmi indulatok mögötti morális álláspont.³³ Vagyis: a pedofília morálisan súlyosan elítélt, ezért büntetendő. A mai morális diskurzus azonban az „általános” morális érvelésen túlmutatóan, döntően más formában, más argumentációval jelentkezik. A nyugati világ „késő modern, posztfeminista, ipari társadalmaiban”³⁴ a legtöbb, korábban elítélt, nem konvencionális szexuális viselkedés már elveszítette általános morális (és jogi) stigmáját, és a szexuális deviáció vagy perverzió kategóriája helyett sokkal inkább a szexuális preferencia vagy „életstílus” státusába került. Ezzel éles

ellentétben a pedofíliára nehezedő nyomás növekszik, a pedofilokat a korábbinál is nagyobb elszántsággal kutatják és üldözik. Az ok egyszerű: az egyes szexuális magatartásokat önmagukban, a kontextusuktól függetlenül elítélő szexuális morált egyre inkább felváltja egy másik, a viselkedést egy adott környezet függvényében értékelő erkölcsi diskurzus; egyfajta „konszenzusalapú morál”. Ez az erkölcsiség elfogadhatónak ítélt mindent, amit a résztvevő és egyenlő pozícióban lévő felek kölcsönösen akarnak, amiről megegyeznek. Vagyis a morális vizsgálat tárgya többé nem a szexuális magatartás *önmagában*, hanem az a *mód*, ahogyan ez megtörténik.³⁵ A pedofília alapvetően éppen abban tér el a többi, „befogadott” szexuális magatartástól, hogy az egyenlőség inherens hiánya jellemzi. A felnőtt–gyermek kapcsolatban szükségszerűen benne rejlő hatalmi egyensúlyhiány elkerülhetetlenül és teljesen legyűri a gyereket, súlyosan veszélyezteti vagy megsemmisíti szexuális önrendelkezését. A konszenzus morál számára ezért elfogadhatatlan, és emiatt büntetendő.

A gyerekek szexuális használatának szankcionálását a következmények, az okozott sérülések és ártalmak is indokolják. A felnőtt és gyerek közötti szexuális kapcsolat ugyanis súlyosan traumatizáló³⁶ a gyerek számára, vagy legalábbis annak komoly veszélyét hordozza magában, akkor is, ha mentes az erőszaktól vagy a kényszerítéstől, vagyis – látszólag – konszenzuális.

A pszichiátriai nozológia tehát a pedofíliát a parafilák csoportjába tartozó betegségnek, mentális zavarnak tekinti, szigorúan meghatározva annak diagnosztikai kritériumait. A jog viszont, anélkül, hogy a pedofília fogalmát használná, az elkövető személyétől, motivációjától függetlenül és azzal nem törődve, minden felnőtt és gyerek közötti szexuális kapcsolatot büntetni rendel, mert az ilyen kapcsolatok nem egyeztethetőek össze a szexuális önrendelkezéssel és a konszenzuális szexualitáson alapuló társadalmi morállal és közmegegyezéssel, továbbá, nagy valószínűséggel komoly pszichés sérüléseket okoznak a gyerekeknek. Vagyis a jog számára a gyerek és felnőtt közötti szükségszerű hatalmi egyensúly hiányából adódó önrendelkezési jogsérelem és konszenzus-hiány, valamint a hatalmi, lelki és szociokulturális szempontból egyaránt kiszolgáltatott gyerek védelme az, ami alapot ad az ilyen – a tényleges erőszakkal azonos vagy ahhoz hasonló súlyúnak ítélt – cselekmények társadalmi morál által erősen támogatott kriminalizálásra.

Ami az áldozatot, a gyereket illeti, számára nyilvánvalóan teljességében érdektelen, hogy az őt bántalmazó

klinikai értelemben vett pedofil vagy sem, hogy a pszichiátria mit gondol az elkövetőről, annak személyiségéről, vagy az, hogy milyen elnevezéssel illeti őt a média, a köz, avagy a politika. Mondhatnánk, az „áldozati szemlélet” alapvetően jogi, sőt, klasszikus büntetőjogi: az áldozatot a cselekmény, a tett érinti; azt éli meg, és azt értékeli elsősorban. Az is igaz továbbá, hogy a pszichiátriai diagnózis és a kriminális tett korrelál, hiszen annak ellenére, hogy sok klinikai értelemben vett pedofil soha nem bántalmaz gyereket, a pedofília, illetve a pedofíliás érdeklődés a gyerekek sérelmére elkövetett nemi bűncselekmények tekintetében az egyik legjelentősebb rizikófaktor.³⁷ A fogalmi tisztázás azonban nem pusztán szellemi luftballonhámzás. A pedofília és a gyerekek elleni szexuális bűncselekmények differenciálatlan összemosása ugyanis nem csupán a már említett tartalmi különbözőség, a két fogalom érvényességi körének eltérése miatt elfogadhatatlan. A fogalomhasználat egyértelműsége nem öncélú: jelentős

gyakorlati konzekvenciákkal is jár, még akkor is, ha a közvetlen áldozati szempontból irreleváns, és az anyagi jogot vagy a jogalkalmazói gyakorlatot is csupán esetlegesen befolyásolja ez a kérdés. Gyakorlati jelentősége el-

sősorban a prevenció, a cselekvési lehetőségek tárgyalása során van. Fontos a kockázati tényezők számbavételénél és értékelésénél, az oksági folyamatok kutatása, megértése kapcsán, az elkövetők pszichoterápiás kezelési lehetőségeit illetően, a gyógyszeres kezelés, a kémiai kasztráció hatásainak, alkalmazhatóságának megítélésénél, a szexuális bűnelkövetői nyilvántartások és az ezekhez kapcsolódó értesítési rendszerek alkalmazásáról, szabályairól szóló döntések meghozatalakor stb.³⁸

A pedofil elkövető mitizált, démonizált alakja könnyen „elviszi a show-t”. A cselekmény megítélésének jelentős érzelmi telítettsége, a gyermekbántalmazást körülvevő elemi indulatok mentén a „pedofil szörny” lesz a figura, a bántalmazott gyerek pedig csupán a háttér. Pedig a gyerekek kiemelkedően magas látenciájú szexuális bántalmazása súlyos és hosszútávú következményekkel jár. A pszichés sérülés magja a „traumatikus szexualizáció, a stigmatizáció, az árulás, és a tehetetlenség élménye”, ez teszi a szexuális abúzus traumáját egyedülállóvá és más gyermekkorban elszenvedett visszaélésektől különbözővé.³⁹ A gyermekkori trauma jelentősen befolyásolja a gyerekként bántalmazott felnőtt érzelmi életét, és alapvetően változtatja meg, alakítja át a gondolkodását is; az elkövető *ott hagyja lábnyomait a szívében, és beköltözik a gondolataiba, a fejébe* is.⁴⁰ Finkelhor szerint a gyerekek amúgy is vitathatatlanul a bűnözés leggya-

koribb áldozatai: nagy arányban szenvedik el ugyanazokat a bűncselekményeket, mint a felnőttek, plusz számos olyan bűncselekményt követnek el a sérelmükre, amelyek a gyermeki státus tekintetében specifikusak, ilyen egyebek között a gyermekbántalmazás is. A gyermekkor ezért – írja Finkelhor –, igazi vesszőfutás.⁴¹

A bűnözéssel hivatásszerűen foglalkozó felnőtteknek dolga van ezzel. A felelős kriminálpolitikának szélesíteni kell a fókusz: vigyázó szemeit – a szigorú megtorlásokon túl – jelentős mértékben a megelőzésre, valamint a bántalmazottak széles körű és hatékony segítésére, rehabilitációjára kell vetnie.

JEGYZETEK

1. Stuart HALL – Tony JEFFERSON – John CLARKE – Brian ROBERTS: Subcultures, Cultures and Class, in *Resistance through Rituals. Youth Subcultures in Post-war Britain*, ed. Stuart HALL, London, Hutchinson and CCCS – University of Birmingham, 1976, 72; idézi: KITZINGER Dávid: A morális pánik elmélete, *Replika*, 2000. június, 40, 28.
2. Roger WATERS: Another Brick In The Wall (Part 3), *The Wall*, 1979.
3. „Ma nem teszek további kísérletet annak meghatározására, hogy szerintem miféle anyagokra mondják rá azt, hogy »kemény pornó«, és talán soha nem is tudnám értelmesen meghatározni. De felismerem, ha látom, és az e perben érintett film nem az.” („I shall not today attempt further to define the kinds of material I understand to be embraced within that shorthand description [»hard-core pornography«], and perhaps I could never succeed in intelligibly doing so. But I know it when I see it, and the motion picture involved in this case is not that.” – Jacobellis v. Ohio, 378 U.S. 184 (1964). (Kiemelés a szerzőtől.)
4. SZABÓ Judit – VIRÁG György: Bűnözők? Betegek? Gondolatok a pedofiliáról és a szexuális bűnelkövetésről, *Ügyészségi Szemle*, 2023/1, 4–16.
5. Lásd erről pl.: GUZI Zsuzsanna: Elítélt fogvatartottak a státusz-hierarchiában, *Börtönügyi Szemle* 2016/2, 55–67; SOMOGYVÁRI Mihály: A szexuális bűnelkövetők karakterisztikája és kezelési lehetőségei büntetés-végrehajtási keretek között, *Belügyi Szemle* 2022/1, 99–117, <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.1.7>; SZABÓ Judit – VIRÁG György: Szexuális bűnelkövetők a kriminálpolitika erőterében, *Belügyi Szemle*, 2023/10, 1887–1900, <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.10.14>.
6. Jenny KITZINGER: The Ultimate Neighbour from Hell? Stranger Danger and the Media Framing of Paedophiles, in *Social Policy, the Media and Misrepresentation*, ed. Bob FRANKLIN, London, Routledge, 1999, 209;
- Karin SCHOFIELD: Collisions of Culture and Crime: Media Commodification of Child Sexual Abuse, in *Cultural Criminology Unleashed*, eds. Jeff FERRELL – Keith HAYWARD – Wayne MORRISON – Mike PRESLEE, London, Glasshouse Press, 2004, 121.
7. KITZINGER (6. vj.).
8. Stanley COHEN: *Folk Devils and Moral Panics: The Creation of Mods and Rockers*, Oxford, Blackwell, 1972.
9. KITZINGER (1. vj.).
10. Steven A. KOHM – Pauline GREENHILL: Pedophile crime films as popular criminology: A problem of justice?, *Theoretical Criminology*, 2011/2, 195–215, <https://doi.org/10.1177/1362480610388974>.
11. SCHOFIELD (6. vj.).
12. Terry THOMAS: *Sex Crime: Sex Offending and Society*. Portland, Willan, 2005.
13. Jon SILVERMAN – David WILSON: *Innocence Betrayed: Paedophilia, the Media and Society*, Cambridge (UK), Polity, 2002.
14. Lásd erről pl.: Joshua C. COCHRAN – Elisa L. TOMAN – Ryan T. SHIELDS – Daniel P. MEARS: A Uniquely Punitive Turn? Sex Offenders and the Persistence of Punitive Sanctioning, *Journal of Research in Crime and Delinquency*. 2021/1, 74–118, <https://doi.org/10.1177/0022427820941172>.
15. VIRÁG György: Mi mennyi? Gondolatok a pedofiliáról, in *Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára*, szerk. NÉMETH Zsolt, Budapest, Rendőrtiszti Főiskola, 2010, 136–148.
16. „Hazánkban az 1980-as évtized óta magas és növekvő a gyermek- és fiatalkorúak családon kívüliek részéről történő nemi erkölcs elleni bűncselekményekkel való veszélyeztetettség. Az utóbbi évtizedben megsaporodott a gyermekkorúak sérelmére elkövetett pedofil bűncselekmények száma.” – BAKÓCZ Antal – SÁRKÁNY István: *Erőszak a bűnözésben*, Budapest, BM Kiadó, 2001, 226.
17. Lásd: <https://www.facebook.com/reel/3592595867681233>.
18. Dr. Panyi Miklós miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség államtitkára válasza Orosz Anna képviselő kérdésére 2024. október 7-én, *Országgyűlési Napló*, 2022–2026. országgyűlési ciklus, Budapest, 2024. október 7. hétfő, 121. szám, <https://www.parlament.hu/documents/d/guest/ny241007>.
19. „2024 tavaszán új gyermekvédelmitörvény-csomagot fogadott el az Országgyűlés, és ebben tovább szigorodtak a pedofilokat sújtó büntetések. Csak néhányat felsorolok: nem évülnek el a pedofil jellegű szexuális bűncselekmények, nincs feltételes szabadságra helyezés, nincs reintegrációs őrizet, és az elkövetők soha nem kaphatnak tiszta erkölcsi bizonyítványt. Azt is szeretném leszögezni, hogy a gyermekvédelem megerősítése ügyében a kormány egy teljes körű átvilágítást rendelt el minden gyermekvédelmi intézményben, szigorú alkalmassági vizsgálatoknak vetjük alá a gyermekvédelmi intézményben dolgozókat. Közel 2300 kifogástá-

- lanéletvitel-ellenőrzés zajlott le és fejeződött be, és több mint 273 vezető esetében került sor pszichológiai alkalmassági vizsgálatra.” – Uo.
20. „Tehát ha az a kérdés, tisztelt képviselő asszony, hogy a baloldali vagy a jobboldali kormányok azok, amelyek határozottabban fellépnek a pedofília kérdésében, akkor ezekből a számokból is világos, hogy ez a jobboldali kormány.” – Uo. A politikai térbe kerülés, az „átpolitizálódás” olykor nehezen vagy csak fenntartásokkal értelmezhető megfogalmazásokat eredményez, még egyébként képzett megszólalók részéről is. „[H]a megnézzük, hogy 2010-ben és ma mennyi pedofil bűnelkövető van büntetés-végrehajtási intézményben, akkor azt látjuk, hogy a baloldali kormány kormányzásának utolsó évében mindössze 81 ember ült börtönben, ez a szám pedig most megközelíti a 700-at; ez több mint nyolcszoros emelkedés.” – Uo.
 21. VIRÁG György: Miért erőszakolják meg a férfiak a nőket? Gondolatok és elméletek a szexuális erőszakról, in *Kriminológiai Tanulmányok* 50., szerk. VÓKÓ György, Budapest, Országos Kriminológiai Intézet, 2013, 225–244.
 22. DINESH BHUGRA – DMITRI POPELYUK – ISABEL MCMULLEN: Paraphilias across cultures: contexts and controversies, *Journal of Sex Research*, 2010/2, 242–256, <https://doi.org/10.1080/00224491003699833>.
 23. DONALD JAMES WEST: *Sexual Crimes and Confrontations: A Study of Victims and Offender*, Aldershot, Gower, 1987.
 24. A gyerek/fiú (*pais*) és a barátság/szeretet (*philia*) szavakból létrejött szóösszetétel, jelentése gyerekbarát, gyerekszerető.
 25. VIRÁG György – SZABÓ Judit: Pedofília és bűnözés, *Kriminológiai Tanulmányok* 60., szerk. BARABÁS Andrea Tünde, Budapest, Országos Kriminológiai Intézet, 2023, 140–157, <https://doi.org/10.58655/KT.60.2023-8>.
 26. RICHARD VON KRAFFT-EBING: *Psychopathia sexualis: a medico-forensic study* (transl. Harry E. WEDECK), New York, Putnam, 1965/1886.
 27. MICHAEL C. SETO: The Puzzle of Male Chronophilias, *Archives of Sexual Behavior*, 2017/1, 3–22, <https://doi.org/10.1007/s10508-016-0799-y>.
 28. American Psychiatric Association: *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, Washington, DC, American Psychiatric Association, 2013, 302.2. (Pedophilic Disorder).
 29. A Betegségek Nemzetközi Osztályozása (BNO; a nemzetközi szakirodalomban: International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, ICD).
 30. A tárgyalat kórkép a 2022. január 1-jén hatályba lépett BNO-11-ben már a parafilias zavarok között szerepel, pedofiliás zavarként, amelynek megállapításához a gondolatok, fantáziák, készletések kiélése vagy az azok által keltett distressz megléte is szükséges.
 31. Lásd erről pl.: Herschel A. PRINS: Mad or Bad – Thoughts on the Equivocal Relationship Between Mental Disorder and Criminality, *International Journal of Law and Psychiatry*, 1980/4, 421–433, [https://doi.org/10.1016/0160-2527\(80\)90026-6](https://doi.org/10.1016/0160-2527(80)90026-6); Ania WILCZYŃSKI: Mad or Bad? Child-Killers, Gender and the Courts, *The British Journal of Criminology*, 1997/3, 419–436; *Mad or bad?: A critical approach to counselling and forensic psychology*, ed. Bianca RAABE, Sage Publications, 2017, <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjc.a014178>.
 32. Charles MOSER – Peggy KLEINPLATZ: DSM-IV-TR and the Paraphilias: An Argument for Removal, *Journal of Psychology and Human Sexuality*, 2006/3–4, 91–109, https://doi.org/10.1300/J056v17n03_05.
 33. Az itt következő gondolatmenet részletes kifejtését lásd: Gunter SCHMIDT: Reply: Is There Nothing Special About Adult–Child Sex? *Archives of Sexual Behavior*, 2002/6, 509–510, <https://doi.org/10.1023/A:1020607315127>.
 34. SCHMIDT (33. vj.).
 35. Lásd még: Gunter SCHMIDT: The Dilemma of the Male Pedophile. *Archives of Sexual Behavior*, 2002/6, 473–477, <https://doi.org/10.1023/A:1020651130148>.
 36. Anna SALTER: *Transforming Trauma. A Guide to Understanding and Treating Adult Survivors of Child Sexual Abuse*, Sage Publications, 1995, <https://doi.org/10.4135/9781452232102>.
 37. VIRÁG–SZABÓ (25. vj.).
 38. Az Országos Kriminológiai Intézetben Szabó Judittal folytatott kutatásunk részletesen foglalkozik ezekkel a kérdésekkel; az eredmények (amelyekre egyébként jelen anyag is sokban támaszkodik) – a kutatási jelentésen túl – a jegyzetekben (4., 5., 25. vj.) hivatkozott publikációkban olvashatók.
 39. David FINKELHOR – Angela BROWNE: Initial and long term effects: a conceptual framework, in *A Sourcebook on Child Sexual Abuse*, ed. David FINKELHOR, Beverly Hills, Sage, 1986. (Kiemelés az eredetiben.)
 40. Erről részletesen lásd.: BALOG Ágnes – VIRÁG György: Szexuális abúzus, *Belügyi Szemle*, 2000/4–5, 110–126.
 41. David FINKELHOR: *Childhood Victimization. Violence, Crime and Abuse in the Lives of Young People*, Oxford University Press, 2008.